

საქართველოს მეცნიერების აკადემიის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოგრაფიული მდებარეობა ● № 7-8 (№189-190) ● საქართველო-ოქტომბერი 2017 წელი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ახალი 2017-2018 სასწავლო წლისადმი მიძღვნილი ტრადიციული ღონისძიება გაიმართა. ეზოში შეკრებილ სტუდენტებს აწსუ რექტორმა გიორგი ლავთაძემ სასწავლო წლის დაწყება მიულოცა და წარმატებები უსურვა. სტუდენტებს მიესალმნენ აწსუ რექტორის მოადგილე შალვა კირთაძე, სტუდენტური თვითმმართველობის პრეზიდენტი გიორგი ოკრიბელაშვილი, ქალაქის მერი შოთა მურდულია, იმერეთის გუბერნატორის პირველი მოადგილე გრიგოლ დალაქიშვილი, საკრებულოს თავმჯდომარე დავით დვალი.

100%-იანი გრანტის მქონე სტუდენტებს უნივერსიტეტმა და პარტნიორმა ორგანიზაციებმა - საღაზღვევო კომპანია „არდიმ“, „ვი-თი-ბი“ ბანკმა, ქუთაისის მერიამ ფასიანი საჩუქრები გადასცეს.

მედიცინის ფაკულტეტის სტუდენტების წარმატება

და მისი თემა მოხსენების სახით დაშვებული იქნა კონგრესზე.

5 ივნისს სტუდენტი გაეგზავრა პოლანდიაში კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად. 7 ივნისს იგი მოხსენებით წარსდგა საკონკურსო კომისიის წინაშე, რომელთა შემაჯავებლობაში შედიოდა ნობელის პრემიის ორი ლაურეატი. წარდგენილი მოხსენების მიმართ აღინიშნა მათი დიდი დაინტერესება და საბოლოო გადაწყვეტილების საფუძველზე 218 მომხსენებელთან ლექსო ჩოგოვაძის თემის მიენიჭა მკურნა ადგილი და დაიბეჭდა კონგრესის კრებულში "Book Of Abstracts 2017". მიიღო აგრეთვე შეთავაზება აღნიშნული ნაშრომის "International Journal of Research & Development Organization (IJRDO)" სტატიის სახით საერთაშორისო ჟურნალში გამოქვეყნების შესახებ.

კონგრესის მსვლელობის პერიოდში სტუდენტმა მონაწილეობა მიიღო სხვადასხვა აქტივობებში, როგორც იყო ინოვაციური ოპერაციები და ინოვაციური ექსპერიმენტები. მას მიეცა შესაძლებლობა მოემსახინა ნობელის პრემიის ლაურეატების პროფესორ ტიმ ჰანტისა და პროფესორ ბენ ლ. ფერინგას საჯარო ლექციები, აგრეთვე დაეთვალა 3D ლაბორატორია. კონგრესის მსვლელობაში ჰქონდა საშუალება გაეცნობოდა მსოფლიოს სხვადასხვა სამედიცინო უნივერსიტეტებიდან ჩამოსულ როგორც სტუდენტებს ასევე პროფესორ მასწავლებლებს. ლექსომ მათ გააცნო აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის და სამედიცინო ფაკულტეტის მიღწევები საერთაშორისო პროგრამებში ჩართულობის შესახებ.

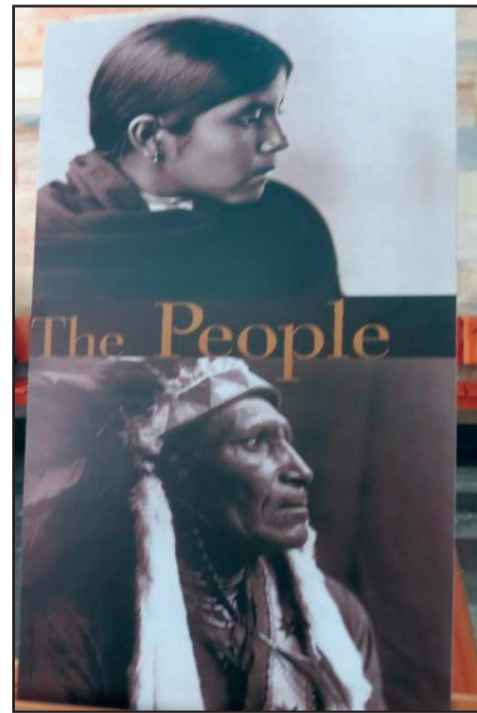
სტუდენტმა ლექსო ჩოგოვაძემ საინტერესოდ იგონებს პოლანდიის ქალაქ გრონინგენში კონგრესზე გატარებულ დღეებს და მადლიერებით აღნიშნავს:

„ჩემი კონფერენციაში მონაწილეობა და წარმატებასათვის უდიდესი მადლობა მინდა გადავუხადო აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას, თემის ხელმძღვანელებს ბატონ რენიკო საკანდელიძესა და ქალბატონ ხათუნა რუსაძეს, სამედიცინო ფაკულტეტის დეკანს ქალბატონ ირინე ფხაკაძეს და კლინიკური მედიცინის დეპარტამენტის ხელმძღვანელს ქალბატონ თამარ ვალიშვილს“.

ხათუნა რუსაძე

ბიოლოგიის დოქტორი, ფიზიოლოგი, ტენისის შემსწავლელი საერთაშორისო ორგანიზაცია IBRO-ს წევრი, ევროპის ნეირომეცნიერების ასოციაციათა ფედერაცია FEND-ს წევრი

ილია ჭავჭავაძის გამოფანა უნივერსიტეტში

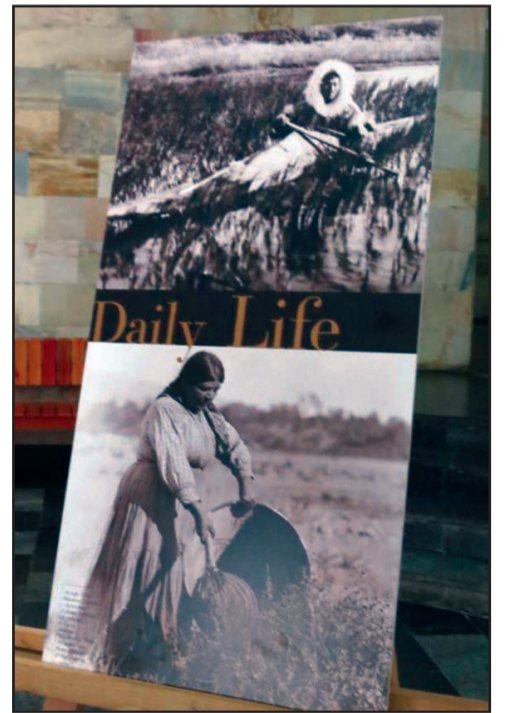

ამ დღეებში ამერიკის კონტინენტიდან ჩამოტანილმა ელუარდ კურტისის ფოტორეპროდუქციამ მთელი საქართველო მოიცვა.

ამერიკის საელჩოს ინიციატივით უნიკალური ფოტოების პირველი მასპინძლები საქართველოს ეროვნული მუზეუმი, აბრეშუმის სახელმწიფო მუზეუმი და საქართველოს ხელოვნების სასახლე გახლდნენ. ბოლოს ფოტოებმა საქართველოს ბიბლიოთეკებთან არსებულ ამერიკულ კუთხეებში გადაინაცვლა.

ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკასთან არსებულ ამერიკული კუთხის კოორდინატორის ინგა ივანეიშვილისა და ფილოლოგიის დოქტორის მარიამ მარჯანიშვილის ინიციატივით, ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ ვახტანგ ამაღლობელისა და ჯონ დოს პასოსის საქართველოს ასოციაციის მხარდაჭერით ელუარდ კურტისის ფოტოები უნივერსიტეტში გამოიფინა.

ჯერ კიდევ საუკუნის წინ აღმოაჩინა ამერიკელმა ფოტოგრაფმა და ეთნოგრაფმა ელუარდ კურტისმა ამერიკის ძირძველი ხალხის ინდიელთა ყოფისა

და კულტურის ამსახველი მასალები. მან თავისი ვრცელი ნაშრომი - „ჩრდილოეთ ამერიკელი ინდიელები“, რომელიც ოცტომეულად გამოსცა, მდიდარია ინდიელთა ფოტოებითა და ეთნოგრაფიული ჩანაწერებით.

თავისი მასშტაბური პროექტის განხორციელებას ელუარდ კურტისმა 30 წელი (1900-1930 წლები) შეაღია. მან 40 000-ზე მეტი ფოტო გადაიღო და ინდიელების სალაპარაკო ენისა და მუსიკალური ფოლკლორის შესახებ ცვილის ცილინდრზე 10 000 ჩანაწერი გააკეთა. ამასთან 1914 წელს მხატვრულ-დოკუმენტური ფილმი - „In the Land of the Head Hunters“ - კვაკიუტის ტომის მონაწილეობითაც გადაიღო. ამჟამად, ელუარდ კურტისის ფოტოები ვაშინგტონის კონგრესის ბიბლიოთეკაშია დაცული.

დღეს, როცა ქართულ-ამერიკული ურთიერთობის პროცესები აქტიურ ფაზაშია შესული, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს უძველესი მკვიდრი მოსახლეობის ცხოვრების შესწავლას, რამეთუ ერის გაცნობა მისი კულტურითა და ისტორიიდან იწყება.

სახალისო ცდები, ვირტუალური მოგზაურობა მსოფლიოს გარშემო, ინოვაციური ხატვა, ფლემბობი, ვეგლანე უჩვეულო სანახაობები — ეს ვეგლანე ქუთაისის ცენტრალურ პარკში მოსწავლეებისთვის წერილის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა „მეცნიერებისა და ინოვაციების“ ფესტივალზე წარმოადგინა.

სპეციალურად გაშლილ კარვებთან, სხვადასხვა ასაკის დამთვალეობებმა, უნივერსიტეტის თანამშრომლების მიერ მოწოდებული უამრავი ექსპერიმენტი, გამოფენა და პრე-

ტუ ბავშვები სკოლებში დადებითი ემოციებით დაბრუნდებიან. ყოველ წელს ფესტივალი ახალ ძაღას იძენს. სასიამოვნოა, რომ რეგიონში მცხოვრებ ბავშვებსაც კონკრეტულ მონაწილეობის მიღების საშუალება. ჩვენ 15-მდე კარავი და ამდენივე განსხვავებული სანახაობა წარმოვადგინეთ, — განაცხადა გიორგი ლავთაძემ.

წერილის უნივერსიტეტი მეცნიერებისა და ინოვაციების ფესტივალზე წელს შესამდე მონაწილეობს. თუმცა, გასულ წლებთან შედარ-

ზენტაცია იხილა. მოზარდებს კი საშუალება ჰქონდათ სახალისო ცდები თავად ჩატარებინათ და მათთვის ბევრი ამოცანა მოვლენა ეხილათ.

ქალაქის ცენტრალურ ბაღში „მეცნიერებისა და ინოვაციების ფესტივალზე“ ქუთაისის და იმერეთის რეგიონის საჯარო სკოლის ასობით მოსწავლე დაესწრო.

მეტი მაჭარაშვილი ქუთაისის #30-ე საჯარო სკოლის მე-9 კლასის მოსწავლეა. ის სამეცნიერო ფესტივალზე წელს პირველად მონაწილეობდა. მეტი აღნიშნა, რომ ვეგლანეზე მეტად ქიმიური ცდები მიეწონა, თავად კი კოსმეტიკური საპონი დაამზადა. „ადვილი და სახალისო ექსპერიმენტებია“.

აწუხის ქიმიური და გარემოსდაცვითი ტექნოლოგიების დეპარტამენტი ერთ-ერთია, რომელმაც ფესტივალზე გარემოს დაცვის და ფარმაცევტული ტექნოლოგიების მიმართულებით სახალისო ცდები წარმოადგინა.

„სკოლის ასაკის ბავშვებს საშუალება აქვთ ნახონ, როგორ ტარდება ექსპერიმენტები. ქიმიკა მათთვის მხოლოდ ფორმულებთან ასოცირდება, თუმცა ასეთი ღონისძიებებით აქვინათ გადადის შინაარსზე და იმაზე, რაც ყოველდღიურ ცხოვრებაში მნიშვნელოვანია. აქვე, ადვილზე, ბავშვების თვალწინ, დავამზადეთ შუშუნა აბები, კოსმეტიკური საპონი, რაც მათთვის საინტერესო აღმოჩნდა, — აღნიშნა ქიმიური და გარემოსდაცვითი ტექნოლოგიების დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა ინგა ბოჭორიძემ.

წერილის უნივერსიტეტის რექტორ გიორგი ლავთაძის განცხადებით, ფესტივალზე სახალისო ცდების წარმოდგენა მეცნიერების პოპულარიზაციას უწყობს ხელს. მისივე თქმით, ამის გარდა მოსწავლეები სამეცნიერო კვლევებითა და ინოვაციებით ინტერესდებიან.

„სწორი გადაწყვეტილებაა, რომ ფესტივალი ქუთაისშიც ჩატარდა. მოზარული ვიქნები,

20 ოქტომბერს, აკაკი წერილის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, მეხუთე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“ გაიხსნა. კონფერენციაში ქართველ პროფესორ-მასწავლებლებთან ერთად ჩეხეთის, პოლონეთის, ესტონეთის, ლიტვისა და უკრაინის აკადემიური პერსონალი იღებდა მონაწილეობას. ეკონომიკური სფეროს სპეცილისტები

ორი დღის განმავლობაში მსმენელებს თავიანთი კვლევების ეკონომიკური მოდელებს გაუზიარეს.

აკაკი წერილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა, გიორგი ლავთაძემ აღნიშნა, რომ კონფერენციის ფარგლებში მოხდა მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცდილების გაზიარება. კონფერენცია 21 ოქტომბერს დასრულდა. გაიმართა შემაჯამებელი სხდომა და დისკუსია.

განათლებისა და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან შეხვედრებს აგრძელებს.

შეხვედრა ქუთაისში, აკაკი წერილის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა. შეხვედრას აწუხ ფაკულტეტების დეკანები და სამსახურების წარმომადგენლები დაესწრნენ. შეხვედრის მიზანია იყო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების წარმომადგენლებისთვის კანონმდებლობის გაცნობა და სტუდენტებისა და ლექტორების პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მნიშვნელობისა და ინსპექტორის როლის შესახებ ინფორმირება.

შეხვედრისას განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდა უმაღლეს სასწავლებლებში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის აქტუალურ საკითხებზე. ინსპექტორის აპარატის წარმომადგენლებმა შეხვედრის მონაწილეებს ინსპექტორის უახლესი რეკომენდაცია გააცნეს, რომელიც უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში პერსონალურ მონაცემთა დაცვას ეხება. შეხვედრებზე დარიგდა საგანმანათლებლო მასალებიც.

12 ოქტომბერს, აწუხ რექტორი გიორგი ლავთაძე გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის DAAD-ის თბილისის ბიუროს ხელმძღვანელს გეპარდ როილსა და ქუთაისის ბიუროს ხელმძღვანელს ბერთოლდ ლინდერს შეხვდა. შემდეგ კი გაიმართა საინფორმაციო ხასიათის შეხვედრა, გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის DAAD-ის გაცვლით საერთაშორისო პროგრამებთან დაკავშირებით. შეხვედრაზე წარმოადგინეს

გაცვლითი საერთაშორისო - გერმანულენოვანი და ინგლისურენოვანი - პროგრამები გერმანიაში, როგორც ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტებისათვის, ასევე აკადემიური პერსონალისათვის. შეხვედრა კითხვა-პასუხის რეჟიმში გაგრძელდა. დაინტერესებულმა მონაწილეებმა კომპეტენტური პირებისაგან ამომწურავი ინფორმაცია მიიღეს გაცვლით პროგრამებზე.

აკაკი წერილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესიულ-საგანმანათლებლო პროგრამა „ბიბლიოთეკარის“ სტუდენტებმა განხორციელეს პროექტი „ვიგნებთან ერთად“. პროექტისათვის შეიქმნა ხობის რაიონის სოფელ პირველი მაისის ბიბლიოთეკა. „გაიღე ერთი წიგნი და გაამდიდრე ერთი ბიბლიოთეკა! მეტი წიგნი, მეტი სიხარული და სიცოცხლე — სოფელს!“ მოცემული დევიზით შეგროვდა 400-ზე მეტი დასახელების წიგნი, რომლებიც საჩუქრად გადაეცა სოფლის ბიბლიოთეკას. სტუდენტების სახელით

მინდა დიდი მადლობა გადაუხადო იმ ადამიანებს, რომელთა დახმარებითაც ეს პროექტი განხორციელდა. მადლობა უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას აღნიშნული პროექტის ტრანსპორტირების დაფინანსებისათვის, მადლობა უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის დირექტორს, ბატონ გიორგი ჭიჭინაძეს სტუდენტთა თანადგომისათვის, მადლობა თითოეულ ადამიანს, რომლებმაც თუნდაც ერთი წიგნი მაინც გაიღეს პროექტისათვის.

თამარ ჩაგელიშვილი

სიასლ ჩვენს უნივერსიტეტში

ეს იყო მთელი უნივერსიტეტის მორალური მოვალეობა

და რომლის აკადემიკოსობაზე დამოკიდებულია ინსტიტუტის მთლიანი მუშაობის ხარისხიანობა“. ბ-ნი გიორგი ახვლედიანი რამდენიმე წლით იყო დაკავშირებული ქ. ქუთაისთან: 1933-34 წლებში ის ხელმძღვანელობდა ინსტიტუტის სასწავლო საქმიანობას. კითხულობდა ლექციებს. ასწავლიდა ქართული ენისა და ლიტერატურის სპეციალობის პირველი კურსის სტუდენტებს ზოგად ენათმეცნიერებას. 1933-37 წლებში განაგებდა ზოგადი ენათმეცნიერების კათედრას. მამინ ამ კათედრაში შედიოდა უცხოური ენებიც (გერმანული, ინგლისური, ფრანგული). 1937 წლამდე უცხოურ ენათა კათედრა ცალკე არ არსებობდა. ამ პერიოდში ენათმეცნიერების კათედრა შეუერთდა ქართული ენის კათედრას. შეერთებამდე ენათმეცნიერების კათედრაზე მხოლოდ ორი ლექტორი მუშაობდა: გამგე გიორგი ახვლედიანი და ასისტენტი გიორგი როგავა. ამ პერიოდს უკავშირდება გიორგი ახვლედიანის მიერ მნიშვნელოვანი ენათმეცნიერული ლიტერატურის შექმნა და გამოცემა. წარმოუდგენლად მდიდარი და შეუფასებელია ბ-ნი გიორგი ახვლედიანის სამეცნიერო შრომები, რომლებმაც ქართულ ლინგვისტურ აზროვნებას მსოფლიო საენათმეცნიერო მეცნიერებაში ღირსეული და ანგარიშგასაწევი ადგილი დაუკვიდრა.

აკადემიკოსი გიორგი ახვლედიანი გარდაიცვალა 1973 წელს. ის დაკრძალულია თბილისში, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეზოში.

ასეთი დიდი მეცნიერის, ქუთაისის უნი-

რობდა. ის ხომ დღეს იმ მიმართულების ხელმძღვანელობს, რომლის პირველი გამგე ბ-ნი გიორგი ახვლედიანი იყო. ამიტომაც არ აყენებდა მას გრძნობა, მეტად დაეფასებინათ გამოჩენილი მეცნიერი, მეტი პატივი მიეცათ მისთვის. ქ-ნი ნატო რამდენიმე წლის წინ დერწმიც კი იყო წასული აკად. გიორგი ახვლედიანის დაბადების დღეზე მეცნიერის სახელმუშეუშეში თავის კოლეგებთან ერთად, საიდანაც გულდაწყვეტილი დაბრუნდა, აქ, შთაბეჭდილებათა წიგნის მიხედვით, მხოლოდ დერჩელი მოსწავლეები ყოფილანო. საჭიროა მეტი ორგანიზება და ბ-ნი გიორგი ახვლედიანის საქმიანობის პროპაგანდა, — ამბობდა ის. ქ-ნი ნატო ზრუნავდა დიდი მეცნიერის სახელის უკვდავსაყოფად. და აი, მისი ინიციატივითა და მონღომებით ძირითადი კორპუსის 1114-ე აუდიტორიას აკადემიკოს გიორგი ახვლედიანის სახელი მიენიჭა. მადლობა ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის საბჭოს (დევანი ასოც. პროფესორი ლუკა დვალისვილი), უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს თავმჯდომარეს, უნივერსიტეტის რექტორს, პროფესორ ბ-ნი გიორგი დავთაძესა და აკადემიური საბჭოს ყველა წევრს, რომლებმაც მხარი დაუჭირეს ენათმეცნიერების მიმართულების ხელმძღვანელს, ასოც. პროფესორ ნატო წულუისკირს და ერთსულოვნად გადაწყვიტეს, რომ უნივერსიტეტს ჰქონდეს აკადემიკოს გიორგი ახვლედიანის სახელის აუდიტორიის, ქუთაისის უნი-

ჩვენს ხელთა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს 2017 წლის 30 ივნისის დადგენილება # 50 (16/17) აუდიტორიისათვის სახელის მინიჭების შესახებ:

„აწესადმინისტრაციული კორპუსის # 1114 აუდიტორიას მიენიჭოს გამორჩენილი ქართველი მეცნიერის, გიორგი ახვლედიანის, სახელი“.

დადგენილებას ხელს აწერს აკადემიური საბჭოს თავმჯდომარე, რექტორი, პროფესორი გიორგი დავთაძე.

ბ-ნი გიორგი ახვლედიანს, როგორც მეცნიერსა და საზოგადო მოღვაწეს, იმდენი კარგი აქვს გაკეთებული საქართველოში უმაღლესი სასწავლებლების დაარსებისა და განვითარების საქმეში, ისე დიდია ის, როგორც მეცნიერი, რომ ამ გაზეთის ეს ნომერი ამას მთლიანად ვერ ასახავს. ამიტომ მოკლედ შევეხებით ბ-ნი გიორგი ახვლედიანის ვინაობასა და დავწლს ჩვენს უნივერსიტეტთან მიმართებაში. ეს იცინა ლექტორ-მასწავლებლებმა, მაგრამ აუცილებლად უნდა იცოდეს ყველა სტუდენტმა.

გიორგი ახვლედიანი იყო უდიდესი მეცნიერი, საზოგადო მოღვაწე, სამაგალითო აღმზრდელი და მრავალი კულტურული წამოწყების მოთავე. ის ითვლება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთ-ერთ ფუძემდებლად. მისი აქტიური მონაწილეობით დაარსდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია, საქართველოს საენათმეცნიერო საზოგადოება (რომლის თავმჯდომარედ თვით იყო 1920-1933 წლებში), ექსპერიმენტალური ფონეტიკის ლაბორატორია, თბილისის ა. ს. პუშკინის სახელობის, ქუთაისის, სამხრეთ და ჩრდილოეთ ოსეთის პედაგოგიური ინსტიტუტები. ის უშუალოდ მუშაობდა ამ ინსტიტუტებში არა მარტო ლექტორად, არამედ — ხელმძღვანელ თანამდებობებზე და უძღვებოდა სამეცნიერო, სასწავლო და

აღმზრდელით საქმეებსაც.

განუზომელი და ფასდაუდებელია ის ღვაწლი, რაც ბ-ნმა გიორგი ახვლედიანმა შეიტანა ზოგ სხვა ქართველ მეცნიერთან ერთად ქუთაისში პედაგოგიური ინსტიტუტის (დღევანდელი უნივერსიტეტის) დაარსებასა და განვითარებაში. გადაუჭარბებლად შეიძლება თქმა, რომ გიორგი ახვლედიანი ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დამაარსებელთაგან უპირობო პირველია. ამ ინსტიტუტის დაარსებას წინ უძღოდა ხანგრძლივი მოსამზადებელი პერიოდი, რაც საბოლოოდ დაგვირგვინდა განათლების სახალხო კომისიის 1933 წლის 3 თებერვლის # 61 ბრძანებით, რომლის მიხედვით პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ, სასწავლო ნაწილის გამგედ და ენათმეცნიერების კათედრის გამგედ გიორგი სარიდანის ძე ახვლედიანი დაინიშნა. ბ-ნმა გიორგი ახვლედიანმა ახლადგახსნილ ინსტიტუტში შექმნა ყველა პირობა, რომ სასწავლო პროცესი მოწესრიგებულად დაწყებულიყო და აქაურ სტუდენტებს შემდგომში შეეფერხებოდა არ განეცადათ. ბ-ნი გიორგი ახვლედიანს ეროვ პატივი, დაერეკა პირველი ზარი ქუთაისის პედინსტიტუტში. აქ მან ჩაატარა პირველი ლექცია, რითაც სათავე დაუდო ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის მდიდარ და შინაარსიან ისტორიას. ინსტიტუტის დაარსებისთანავე ის გამოვიდა ინიციატივით, შეექმნათ ინსტიტუტისათვის ბიბლიოთეკა. ადგილობრივი გაზეთის იმავე წლის 11 აპრილის ნომერში მან მიმართა ქუთაისში არსებულ ორგანიზაციებსა და დაწესებულებებს, ასევე ყველა ქუთაისელს, გამოეხატათ მხარდაჭერა პედინსტიტუტის ბიბლიოთეკისადმი, შეეხსოთ ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი შესაბამისი ლიტერატურით. ის ხელმძღვანელობდა დებულებით: „ფუნდამენტალური ბიბლიოთეკა ის საერთო მატერიალური ბაზაა, ის წერვა, რომელმაც უნდა ასახვდლოს ინსტიტუტის მთლიანი სხეული

უნივერსიტეტის მესამიერკვლის, ბ-ნი გიორგი ახვლედიანის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ღირსშესანიშნავი მნიშვნელოვანი თარიღები მეტ-ნაკლებად აღინიშნებოდა და აღინიშნება ჩვენს უნივერსიტეტში. წელსაც, როცა ბ-ნი გიორგი ახვლედიანს დაბადებიდან 130 წელი შეუსრულდა, ჩვენმა ქართული ფილოლოგიის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა: პროფ. მარინა ქაცარავამც, ასოც პროფესორებმა ნატო წულუისკირმა და იზოლდა რუსაძემ მოხსენებები წაიკითხეს მის ცხოვრებასა და შემოქმედებაზე წყალტუბოს მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში, რომელიც ქ-ნი ცილა ღვინიაძის (ამ მუზეუმის დამაარსებლისა და მომდევნო პერიოდში, 40 წლის მანძილზე, ამ მუზეუმის დირექტორის, ბ-ნი გიორგი ახვლედიანის შვილობილის) ინიციატივით აკადემიკოს გიორგი ახვლედიანის სახელს ატარებს. შემდგომ მათი ეს გამოსვლები დაიბეჭდა კიდევაც იმავე მუზეუმის შრომების მერვე ტომში, ქუთაისის უნივერსიტეტის გაზეთში გამოქვეყნდა საკმაოდ ვრცელი სტატია, რომელიც ამ იუბილეს მიეძღვნა, მაგრამ აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ენათმეცნიერების მიმართულების ხელმძღვანელი ნატო წულუისკირი კიდევ მეტს ფიქ-

ლობის აუდიტორია, სადაც სისტემატურად გაიმართება მსჯელობა სამეცნიერო საკითხებზე, ჩატარდება სადისერტაციო საბჭოს სხდომები, დისერტაციების დაცვები, მოწვეული პროფესორების ლექციები, სამეცნიერო კონფერენციები, წიგნების პრეზენტაციები, შეხვედრები მეცნიერებთან, ჩვენი მეცნიერ-მასწავლებლების საიუბილეო საღამოები და სხვა მსგავსი ღონისძიებები, რომ დღე არ გავიდეს ისე, არ იხსენებოდეს ამ უნივერსიტეტის დამაარსებელთაგან უპირველესი პიროვნების — აკადემიკოს გიორგი ახვლედიანის სახელი.

ეს იყო ერთგვარი ვალის მოხდა იმ ადამიანის სსოვნის წინაშე, რომელმაც თავისი შეგნებული ცხოვრების მნიშვნელოვანი ნაწილი ქ. ქუთაისში პედაგოგიური ინსტიტუტის (ამჟამად აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) დაარსებასა და განვითარებას მოახმარა. ეს მთელი უნივერსიტეტის მორალური და სასამოვნო მოვალეობა და ამასთანავე ღირსების საქმეც იყო.

იზოლდა რუსაძე

ეთნოგრაფიული „ექსპედიცია სვანეთი - 2017“

„ქრისტიანობით ნასაზრდოები, რელიგიური, შესაძლოა ბევრად გახალხურებული ქმედებებისადმი“, ნადირობის ქალღმერთ დალის და მის მოწინააღმდეგეთა გმირობებისადმი მიძღვნი. ჩავიწერეთ რამდენიმე ზღაპარი, ლექსი, თქმულება. თამაშობანი, რითაც დღემდე საბუნდოვანად იხრებოდა ბავშვები სვანეთში; კიდევ ერთხელ დამტკიცდა სვანეთის როლის, როგორც ტურისტული პროდუქტის შესახებ; „რწმენაზე მიბმული სვანური, ყველაზე პუმიანური და სამართლიანი“ ჩვეულებითი (პრინციპები, რომლითაც ცხოვრობენ დღესაც სვანები: სვანური სამართალი დაცულია მიკროდოქტორისგან. მისთვის მთავარი სამართალია და არა გადაწვეტილება; დანაშაულთა თავიდან აცილებაზე ზრუნვა [შერიგება ხატთან ან „ხატის შეწუხების გარეშე“] ხალხური სასამართლო პროცესის მთავარი მექანიზმია; სამაგიეროს აუცილებელი გადახდის შესახებ ქალის შეურაცხყოფის მიყენებისთვის. პრევენციული ფუნქციის ალტერნატიული წეს-ნორმები, რომლის არსიც შერიგების მექანიზმია: „მოგადიე ხატი და თუ მართალიხარ აიღებ“) სამართალი; აღზრდის ორიგინალური, საინტერესო, მრავალფეროვანი და შინაგა-

ის კიდევ ერთი სიკეთე არის დოქტორანტი ფიქრია ჭაბუკიანის უკეთ დაოსტატება სადიბო-საკვლევი საქმეში. ყველა პიროვნულ-სამსახურებრივ დროებით იგი სწევს და უკვე წლებია წარმატებით ართმევს თავს ექსპედიციის მასწავლებლობის მეტად საპასუხისმგებლო საქმეს) შექველეთ ჩვენი ქვეყნისთვის უმნიშვნელოვანესი, სოფელში ყოფნის საჭიროების და სხვა ყველაფერი ქართველურის დაჭაშნიკება. ექსპედიციის მონაწილე სტუდენტთა დამოკიდებულება: „ვიციდით რა იყო ქართულობა. უფრო განგვიმტკიცდა განცდა, ცოდნა იმისა, რომ აღარასდროს ვიყოთ ქართველობის შესახებ ნიპილიზმის გამწიარებლები, აღარ გავაი-აფოთ საკუთარი და მივხვდეთ, რომ გადა-რჩენა რწმენაში, ცოდნასა და საქმის სიყვარულშია“.

ყოველივე აღნიშნულს ხელი შეუწყო საქვეყნო საქმის კეთების კიდევ ერთმა სულის ჩამდგმელმა, სწორადქართული ხელვა-გონის მატარებელმა პიროვნებამ, სოფელ ნაკრას სკოლის დირექტორმა, ბატონმა სპარტაკ გაგრძიანმა და გარემომ შემოვლიც ცხოვრობდით, ვმუშაობდით. 2015 წელს პირველად რომ ვთხოვე სპარტაკს სადმე

2017 წლის ივლისში აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პუმიანტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ინიციატივით მოეწყო ეთნოგრაფიული ექსპედიცია ისტორიის, არქეოლოგიის, ქართული ფილოლოგიის ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტთა მონაწილეობით. ექსპედიციას მასპინძლობდა სვანეთის ერთ-ერთი უღამაზესი სოფელი ნაკრა. მოვიარეთ და მასალები ჩავიწერეთ სოფელ ნაკრასა და ლახამულაში.

ექსპედიციის ანგარიში მოკლედ: ეთნოლოგიური მეცნიერების შემსწავლელი სხვადასხვა კულტურულ-ყოფითი მიმართულების ამსახველი პირველწიარო, კუთხურ ეთნოგრაფიული თვალსაზრისით განსხვავებული, სვანური მასალები მოგვითხრობენ ეთნოსის განვითარების თავისებურება-მასხასიათებლების შესახებ. რამდენად მოახდინა გაკვლევა ტრადიციულ, სამეურნეო-ყოფით, კულტურულ ურთიერთობებზე, შენატალობაზე ახალმა ყოფამ. მოვიძიეთ მასალები ისტორიული წარსულის კვლევისთვის რამდენიმე მიმართულებით: მშობლიური და

სამეცნიერო ენის შესახებ; მეურნეობა-მინამრეწველობის ეროვნულ-ტრადიციული ფორმების და ახალი სამეურნეო-ყოფითი ურთიერთობების, რწმენა-რელიგიურობის, როგორც რწმენა-სარწმუნოების განსაკუთრებულობის შესახებ; საკუთარი სახელებისა და ტერიტორიულ-სამეზობლო თემის შესახებ. გავარკვეეთ, რომ XX ს. მეორე მეოთხე-დამდე ნაკრასა და ლახამულაში შენარჩუნებული იყო გაუყოფელი დიდი ოჯახები; გავეცანით ჩუბეხვის თემის საცხოვრისის ტიპს; ექსპედიციის მასალებით შეიძლება იკვლიო გენდერის შესახებ ტრადიციულად და დღეს საქართველოში. ნაწილობრივ ფორმა და შინაარსშეცვლილ, ზოგადქართული, განვითარების დიდ და რთულ გზაგამოვლილი ქორწინება-ქორწილის დაკრძალვა-გლოვის ტრადიციები; კიდევ ერთხელ დადასტურდა ქართული, სვანური ფოლკლორის შესაბამისობა ზვიად ბუნებასთან, ისტორიასა და კულტურასთან. სამხმეიანი მუსიკალური ფოლკლორის გამორჩეულობა რიტმული სიმკვეთრით, სახეიმო განწყობით, ლაშქრობა-ომებისადმი, ომის გმირებისადმი,

ნი ბუნების შესაფერი, დროის და ქვეყანაში საკუთარი რელიგიურ-კულტურული ცხოვრების დონის, საზოგადოებრივი მოწყობის წესის შესაბამისი სიტემის შესახებ; ექსპედიციის მასალების საფუძველზე შესაძლოა გაიარკვეს ეთნოსის ძირითადი მასხასიათებლების, იდენტობის, კუთხურ-ეთნოგრაფიული თავისებურებების, კულტურული თვითორგანიზაციის ფორმების, კოლექტიური ქცევისა და ურთიერთქმედებების თავისებურებების, პიროვნებისა და სოციალური გარემოს ურთიერთკავშირის და სხვა საკითხების შესახებ.

ხედავს და იცის ჩვენი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობამ (რექტორატი, პუმიანტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი, ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის და ფაკულტეტის ხარისხის მართვის სამსახურის ხელმძღვანელები) ეთნოგრაფიული ექსპედიციების მიზანი, იდეა, დანიშნულება და ძალ-ღონეს არ იშურებს ამ საქვეყნოსაჭირო საქმის ორგანიზება-მართვისთვის. მიღგომა ასეთია: არ შეიძლება მხარი არ დაუჭირო სტუდენტთაგან საქართველოს წარსულის და აწმყოს ისტორიის, ქართველური თვითშეგნებით შექმნილ ყოფისა და კულტურის ამსახველი მასალების მოძიების და მოძიების კვლევისთვის გადაცემის საქმეს. რომ არა მსგავსი დამოკიდებულება ბევრი რამ დარჩებოდა გაუგებარი, ბევრი რამ დაიკარგებოდა. ველზე ხომ მუდამ, ამოურწვევლად შეიძლება მოიპოვო მასალები სხვადასხვა თემაზე?!

ექსპედიციულებმა (ჩვენი ექსპედიცი-

ენგურის ხეობის სვანეთში დამაბანაკებინემოქი ექსპედიცია, მიიხრა: „ეს ისაა, რაზეც ფიქრი ჩემი მუდმივი მეგზურია, პიროვნული რესურსი კი მაძლევს საშუალებას ქართულობის გადამრჩენი მსგავსი საქმის უზრუნველყოფისას“. უნდა ვთქვათ კორნელ გვარძიანის შესახებ, რომელმაც ოლონდ „თქვენ ბევრი რამ აღწერეთ“ და სახლი დაგვითმო (სასამოვნო-სახუმრო პასაჟი: კორნელი ჩქარობს, უნდა მაღვეე „აღსრულდეს გვარძიანის შემოთავაზება და გადმოგვიმტკიცდეს სპარტაკის ნასათუთევი, ნაკრას კუმიული“) სამუდამოდ“. აღვნიშნავთ კვლავ ცინდელიანის, ვახტანგ ცინდელიანის, ზურაბ ჭკადუას, როდამის და ფრუხერის, ავთანდილის, მუხრანის, მურმანის, მაია და ეთერ ქალღანების და სხვათა მხარდაჭერაზე. ყველას ვერ ჩამოვთვლით. ჩვენი მაღლიერება ეროვნულ-ტრადიციულის გადამრჩენელ ყველა ქართველს, რომ ცხოვრობენ სვანეთში, უყვართ, ინახავენ, ავითარებენ ტრადიციულის შესაბამისად.

უამრავი ბგბია და ბაბუა ზის და ელოდება წასულ შვილს, შვილიშვილს... ფუძის გადარჩენის იმედით. გეუბნებიან და გიყვებიან, გვინახავენ, უნახავენ ზვალეს წარსულსა და აწმყოს.

ამოუღევი განძი გვიცდის, გველოდება სამომავლოდ ეთნოგრაფიული საქმის შესვეურთ, მათ მხარდამჭერებს.

დავით შავიანძი
ისტორია-არქეოლოგიის დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორი. ეთნოლოგი

აშშ-ში - ემიგრანტთა ინტეგრაცია რეალობაა

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში უკვე მეშვიდედ გაიხსნა ამერიკისმცოდნეობის საზოგადოებრივი სკოლა. იგი ტრადიციულად პროფესორ ვახტანგ ამალაძის სახელობის ამერიკის შესწავლის ცენტრისა და ჯონ დოს პასოსის საქართველოს ასოციაციის ორგანიზებით, საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოს თანადგომითა და აწსუ-ს ფინანსური მხარდაჭერით ტარდება.

ეს წელი განსაკუთრებულია იმითაც, რომ საქართველოში ფართოდ აღინიშნება ქართულ-ამერიკული დიპლომატიური ურთიერთობის 25 წლისთავი.

ამ ურთიერთობას ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 1921 წლის ქართულმა პოლიტიკურმა ემიგრაციამ ჩაუყარა საფუძველი.

ქართველი პოლიტიკური ემიგრანტები საერთაშორისო სამართლის გზით საქართველოს დამოუკიდებლობის კვლავ აღდგენისა და რუსეთის სივრცეიდან მისი გამოხსნის გარდა, ამერიკელ ხალხს აცნობდნენ დიდი კულტურული ტრადიციების მქონე ქართველი ერის ისტორიას.

ნიუ-იორკისა და არგენტინის სათვისტომოები იყო ის კულტურული კერები, სადაც ჩქეფდა ქართული სული. დიდი ქართული საქმის გარდა ქართველი ემიგრანტები წარმატებით

საქმიანობდნენ ამერიკაში, რომელთა ღვაწლი გაშუქებულია წიგნში „Who Is Who“ („ვინ ვინ არის“).

საზოგადოებრივი სკოლის მსმენელებს სალექციო კურსი „ქართველი ემიგრანტები ამერიკაში“ წაუკითხა ფილოლოგიის დოქტორმა მარიამ მარჯანიშვილმა. მან წარსულის წარმოჩენითა და თანამედროვე ქართველ ემიგრანტებთან ჩართულობით მეტად თვალსაჩინო გახდა სალექციო კურსი იმით, როგორც თავად აღნიშნა: „თანამედროვე სამყაროში ჩვენი აღქმა გახდა მეტწილად ვიზუალური. ეს ნიშნავს, რომ, უწინარესად, ჩვენზე მოქმედებს ის, რასაც ვხედავთ. ამიტომ სალექციო კურსის წაკითხვისას დიდი მნიშვნელობა მივიანიჭე ვიზუალური ამბების შექმნას.

ამბავი, როგორც მოგეხსენებათ, ეს არის ის, რაც ყველას აინტერესებს, თუ შესაბამისადაა მოთხრობილი და ეხება მსმენელის ინტერესებს, ემოციებს, აზრებს, განცდებს... აქედან გამომდინარე, სალექციო კურსის შემოქმედებით პროცესში აქტიურად ჩაერთეთ სტუდენტები, რომლებიც პარიზიდან პირდაპირი ჩართვით უშუალოდ უსვამდნენ კითხვას პირველი ტალღის ემიგრანტთა შთამომავალს, დამოუკიდებელი საქართველოს მთავრობის მეთაურის შვილიშვილს, ნოე ჟორდანიას ინსტიტუტის ვიცე-პრეზიდენტს ქრისტინე ფაღავას. ეფექტურ-

მა კომუნიკაციამ უფრო საინტერესო გახდა მისი წიგნის „ერთი უჩვეულო ოჯახის“ პრეზენტაცია. აუდიტორიის მოტივირება და ემოციები გამოიწვია ასევე ქრისტინე ფაღავას საჯარო ლექციამ „როდესაც მითები ბატონობს რეალობაზე“.

არანაკლებ მნიშვნელოვანი იყო პირდაპირი ჩართვები (skype-ით) თანამედროვე ეკო-ემიგრანტებთან: ნიუ-იორკში არსებული ქართული კულტურის ცენტრ „ფესვების“ დამარსებლისა და სამხატვრო ხელმძღვანელ ივანე გოდერძიშვილთან და ამავე ცენტრის პედაგოგ რუსუდან გალდავა-დავითაძესთან; ასევე საქართველოს ისტორიაში პირველ ქართველ შერიფთან (კანადაში) მერაბ ტაბიძესთან. ემიგრანტებმა თავიანთი ცხოვრებისა და მოღვაწეობის გარდა ისაუბრეს იმ ამერიკულ ღირებულებებზე, რომლებმაც განაპირობეს უცხოეთის ცის ქვეშ მათი წარმატებები“.

ამერიკისმცოდნეობის საზოგადოებრივი სკოლის საზეიმო გახსნაზე საპატიო სტუმრის რანგში მოწვეული იყვნენ ამერიკაში მოღვაწე ქართველი ემიგრანტები ფიზიკის მეცნიერებათა დოქტორი, Dartmouth College-ის პროფესორი ფრიდონ შუბითიძე და ამავე კოლეჯის წამყვანი სპეციალისტი, ფიზიკის დოქტორი ირმა შამათავა, რომლებმაც სტუდენტებს გააცნეს თავიანთი სამეცნიერო მიღწევები.

სტუმრებმა აქვე ისაუბრეს იმ ღირებულებებზე, რომელიც მათ ამერიკამ მისცა როგორც მეცნიერებსა და ემიგრანტებს.

უდიდესი მოვლენა, რომელმაც მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ქართული საკითხი კვლავ საერთაშორისო სარბიელზე გამოიტანა, იყო ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის გადაწყვეტილება, - „ამერიკის ხმა“-სთან შექმნილიყო ქართული განყოფილება, რადიოგადაცემებისათვის ქართულ ენაზე. როგორც მარიამ მარჯანიშვილმა აღნიშნა: „ეს საშუალებას აძლევდა რკინის ფარდის იქით, კრემლის რკინის სალტეებში ჩაჭვდილ ქართველ ერს, თავის მშობლიურ ენაზე, თავისუფალი მსოფლიოს ხმა მოესმინა და საერთაშორისო ვითარების ჭეშმარიტი რაობა გაეგო.

ამ კეთილი და ფრთხილ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების სისრულეში მოსაყვანად ხელისუფლებამ ყურა-

დღება ქართველ ემიგრანტზე ერეკლე ორბელიანზე შეაჩერა, რომელსაც საზოგადოება ჩინებულ და ნიჭიერ მუსიკოსად იცნობდა. პირველი ქართული გადაცემა საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს 1951 წლის 26 მაისს დაიწყო.

ამ დღეს ყველაზე მნიშვნელოვანი ის იყო, რომ აშშ-ს საგარეო საქმეთა მინისტრმა დიან ანესონმა რადიოთი მეტად გულთბილი სიტყვით მიმართა ქართველ ხალხს.

აქედან გამომდინარე გვქონდა პატივი სალექციო კურსში ჩაგვეერთო ყოფილი „ამერიკის ხმის“ ქართული განყოფილების და დღეს უკვე გადაცემა „ამერიკის დროით“ (რადიო თბილისის სპეციალური წარმომადგენელი ამერიკაში) ჟურნალისტი რუსუდან წერეთელი.

საინტერესო გადაცემებთან ერთად რუსუდან წერეთლის შემოქმედებით ნუსხაში შედის ასევე 21 - წლის ქართველი ემიგრანტების პირადი არქივების მოძიება-გაცნობა და საქართველოში ჩამოტანა. პირადი ინციტატივით მან ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართული ემიგრაციის მუზეუმს გადსცა ემიგრანტ გიორგი პაპაშვილის პირადი არქივი.“

სალექციო კურსი „ქართველი ემიგრაცია ამერიკის შეერთებულ შტატებში“ დასრულდა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ემიგრანტთა ნაკვალევის ერთ-ერთი წარმომადგენლის მარიამ კერესელიძის ცხოვრება-მოღვაწეობის გაცნობით, რომელზეც საზოგადოებრივი მაუწყებლობის დოკუმენტური ფილმების სტუდიის მიერ გადაღებული დოკუმენტური ფილმი „დაკარგული ქართველი ქალი“ უჩვენეს.

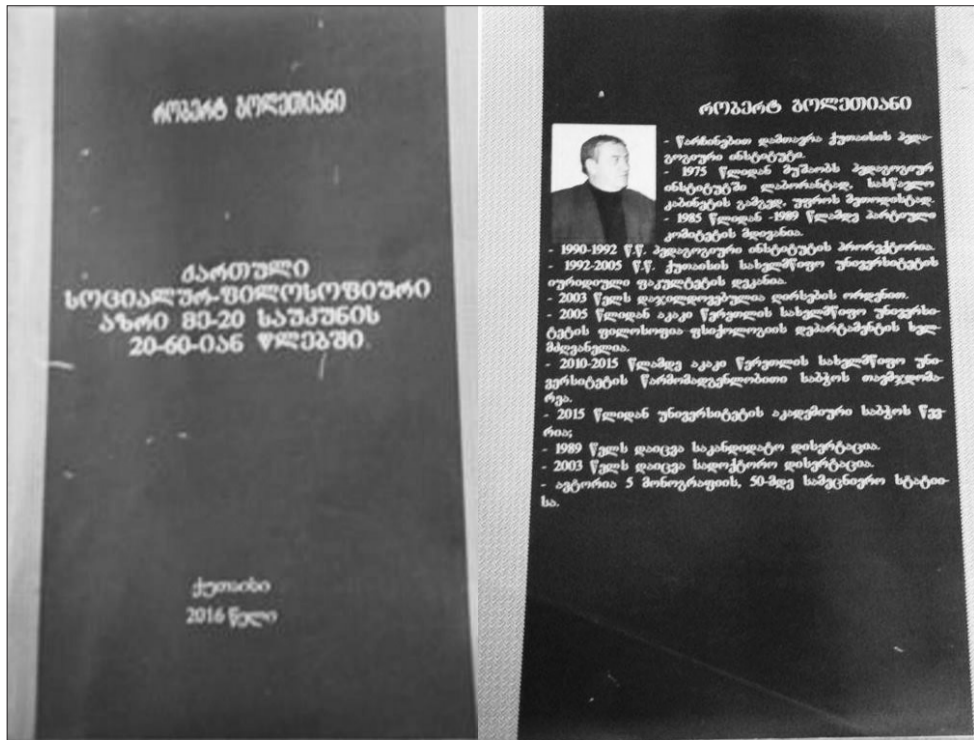
აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ პირველად, ფილმის წარდგენა სწორედ ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ამერიკისმცოდნეობისა და ჯონ დოს პასოსის საქართველოს ასოციაციის ინიციატივით ჩატარდა.

დაბოლოს, ამერიკისმცოდნეობის საზოგადოებრივი სკოლის სალექციო კურსებმა ცხადფევს, რომ ამერიკა ეს არის ძლიერი დემოკრატიის ზესახელმწიფო, სადაც ემიგრანტების სწრაფი ინტეგრაცია შესაძლებელია და „ამერიკული ოცნება“ რეალობაა, მისი განხორციელება ნებისმიერ ემიგრანტს შეუძლია.

თამარ გუმბერიძე

ფუნდამენტური მნიშვნელობის საინტელექტუალური როლი გოლეთიანის ნიშნში „ქართული სოციალურ-ფილოსოფიური აზრი მე-20 საუკუნის 20-60-იან წლებში“

წარსულის მნიშვნელობის გათვალისწინებით თვითმკვლელობის უმაღლეს მწვერვალს წარმოადგენს, სადაც ისტორიული ფაქტები განხვავებული ინტერპრეტაციებით წარმოჩინდება. ანალიზური მსჯელობით, თანხმობათა და წინააღმდეგობათა გამოვლენებით აღსავსეა ჩვენი ყოფიერების ახლანდელი დრო, რომელსაც აწმყოს ვუწოდებთ. აწმყო, - ეს ფორმალური კატეგორიის დროის ინტერვალი გახლავთ, რომელსაც აბსოლუტური მნიშვნელობით ვერ ვითავისებთ. ადამიანის არსებობისათვის, განმსაზღვრელი მნიშვნელობა წარსულს გააჩნია. მოქმედება შესრულებამდე - მომავალს ეკუთვნის, ხოლო შესრულების შემდეგ - წარსულს... აქ ჩვენ ვაუქმებთ აბსოლუტურ, ობიექტურ აწმყოს, ადამიანს კი, წარსულისა და მომავლის გზაგასაყარზე მომლოდინე სუბიექტად განვიხილავთ, რომლისთვისაც ჭეშმარიტი აზროვნება ერთადერთი საშუალებაა წარსულისა და მომავლის დაკავშირებისათვის, რაც მას შესაძლებლობას აძლევს შექმნას ფორმალური აწმყო, რომელიც, მომავლისათვის, გადაიქცევა მისაბამ, ნამდვილ წარსულად.

რობერტ გოლეთიანი ის მოაზროვნე გახლავთ, რომლისთვისაც წარსული წარმოადგენს ერთადერთ საშუალებას აწმყოს ფაქტობრივი გამოკვებისათვის და მომავლის პერსპექტივების დასახვისათვის. მისი მსოფლმხედველობა ანტიკური ფილოსოფიის წიაღიდან ისახება, სადაც პირვანდელი სახით წარმოდგენილი ცნებები შეიმოსა კონკრეტული მნიშვნელობის შინაარსით და ეპოქალური ხასიათი მიიღო. დებულებები, რომლებსაც უზოგადესი ცნებები ქმნიან, გადაიქცევიან სუბიექტთა აბსოლუტურ მასშტაბებზე იმ შემთხვევაში, თუ სუბიექტი გაითავისებს ცნების მნიშვნელობას და მის არსში წვდომის მცდელობას პერმანენტულ ხასიათს მისცემს. გოლეთიანი, სწორედ რომ, ითავისებებს ცნებათა უზოგადეს მნიშვნელობებს და ლაკონური გამოხატვის ხერხებს მიმართავს, რისი საშუალებითაც ქმნის დებულებებს, რომლებიც მოაზროვნის „მე“-ს პრინციპებს, ღირებულებებსა და მისწრაფებებს გვიჩვენებს.

გასული წლის ბოლოს, ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა რობერტ გოლეთიანმა გამოაქვეყნა წიგნი სათაურით „ქართული სოციალურ-ფილოსოფიური აზრი მე-20 საუკუნის 20-60-იან წლებში“, რომელშიც ორიგინალურად ასახა მეოცე საუკუნის ქართველი ფილოსოფოსების შეხედულებები და, ამასთანავე, მკაფიოდ დააფიქსირა საკუთარი პოზიცია, რაც მეოცე საუკუნის შუა ხანებში არსებულ მოსაზრებათა გარკვეული ნაწილის მიმართ დათანხმებითა და გარკვეული ნაწილის მიმართ კრიტიკული დამოკიდებულებით გამოისახა.

რ. გოლეთიანი აფასებს მარქსისტული იდეოლოგიის წიაღში აღმოცენებულ განსხვავებულ, ორიგინალურ აზრს, რომელმაც აზრმაც ათწლეულების შემდეგ სწორპოვარი განვითარება კპოვავ; დასავლურ ევროპული ღირებულებებისა და მიმდინარეობების გაცნობის, მათი ჯანსაღად შეფასების უფლება და საშუალება მისცა ქართულ საზოგადოებას. გოლეთიანი აღნიშნავს (გვ. 33, მეორე აბზაცი): „მიმდინარე პროცესებისადმი არ იყო ერთგვაროვანი დამოკიდებულება: თუ ჭეშმარიტად მოაზროვნე უფროსი თაობა ცდილობდა როგორმე შეენარჩუნებინა კვლევის სწორი და ღირებული ვექტორი, გააქტიურდა მარქსიზმის პოზიციაზე მდგომი ახალი თაობა და წითელი პროფესურის წარმომადგენლები“. მართლაც, იმ პერიოდში არსებული არასტაბილური სააზროვნო კლიმატის გამო უამრავი წინააღმდეგობა და დაპირისპირება ხდებოდა, რის შედეგადაც (კრიტიკულ თვალსაზრისით) ერთად ქრონოლოგიურად გვიამბობს ავტორი.

ადამიანები გამოცდილების შედეგად იძენენ ცოდნას, უნარს ჭეშმარიტად აღქმისა და შეფასებისა... ლაო ძი თავის უკვდავ თხზულებაში „დაო დე ძინი“ წერს: „ვინცა ნაწრთობა სვლაში: კვალს არ ტოვებს. ვინცა ნაწრთობა მჭევრმეტყველებაში: ღუმს. ვინცა ნაწრთობა თვლაში: არ ცდება. ვინცა ჩარახვა უწყის: ურდულს არ ხმარობს, მაგრამ რახავს ისე: გადება მისი შეუძლებელია. ვინცა გაკვანდა უწყის: ბაწარს არ ხმარობს, მაგრამ

კვანდავს ისე: გამოხსნა მისი შეუძლებელია. ამიტომაც: ყოვლადბრძენი მფარველია და თანამდებოელი ხალხისა: ხალხი ამიტომ არ არის უთვისტომოდ. ყოვლადბრძენი მფარველია და მხსნელი ყოველი არის: ყოვლადბრძენი ამიტომ არ არის უთვისტომოდ. ამას ჰქვია უმაღლესი გასხივოსნება. ჭეშმარიტად: კეთილი - მოძღვარია უკეთურთა. უკეთური - საფუძველია კეთილთა. უკეთურ უკეთური - არ ეთავყვანებიან მოძღვარს და მოძღვარი - უარყოფს საფუძველს: თუმც მცოდნედ მოაქვთ თავი - უმეცრებაში ჩანთქმულან. ამას ჰქვია უმაღლესი სიბრძნე.“ ეს ტექსტი გვამცნობს, რომ აბსოლუტური იდეალების, აბსოლუტური სიკეთისა და სათნოების არსებობა შეუძლებელია, ისევე, როგორც აბსოლუტური ბოროტების, უკეთურობისა... რ. გოლეთიანი სწორედ ამ წინააღმდეგობას განიხილავს ნაშრომში. ის ცალსახად არ უპირისპირდება მატერიალიზმს და მის თეორიულ ფესვებს მარქსისტულ ფილოსოფიურ წარსულში ეძიებს. რამდენადაც დამახინჯებაა წმინდა მატერიალისტური ფილოსოფიის საფუძვლებისათვის მარქსის იდეები, იმდენადვე დამახინჯებად განიხილავს კომუნისმის მიერ გაფუჭებულ მარქსიზმს გოლეთიანი. ეს პათოსი ავტორს ამაღლებს, ყოველგვარ ტენდენციურობასა და დამთმობლობას ავიწყებს, რის შედეგადაც, თხზულების ყოველ ნიუანსში გვიჩვენებს, რომ საკუთარი, მტკიცე, არგუმენტირებული და განსჯილი აზრი გააჩნია მეოცე საუკუნის შუა ხანებში საქართველოში არსებულ სოციალურ-ფილოსოფიურ ვითარებასთან დაკავშირებით. ამასთან ერთად, გოლეთიანი მიესალმება იმ ეპოქისათვის იშვიათ, მაგრამ მაინც არსებულ, გაბედულ აზრებს, რომელთა დაუცხრომელმა წინააღმდეგობებმა მრავალი სიკეთე არგუნეს მომავალს.

გოლეთიანი საიამაფით აღნიშნავს (გვ. 66, მეორე აბზაცი): „მიუხედავად ყოველივე რეალობისა, ქართველმა ფილოსოფოსებმა შეძლეს დამოუკიდებელი მეცნიერული აზრის განვითარების საშუალებათა მოძებნა, რომელთაგან ზოგიერთი მეტად საინტერესოა, რომელთა შორის საყურადღებოა არამარქსისტული ფილოსოფიური კონცეფციების გნოსოლოგიური ძირის ძიება და ანალიზი, მათი დადებითი მომენტების აქცენტების ფიქსირებით.“ რასაკვირველია, ავტორი გულშემატკივარია მეოცე საუკუნის შუა პერიოდში მცხოვრები მეცნიერების, რომელთაც მრავალ დაბრკალებათა გადალახვა მოუხდათ, რათა ქართული ფილოსოფიური აზრის ჭეშმარიტება გადაეცათ მომავალი თაობებისათვის. ჩვენ გვჯერა (თვალნათლივ ჩანს თხზულების ქვეტექსტებში), რობერტ გოლეთიანი არანაკლები შემართებითა და ძალისხმევით იქნებოდა ჭეშმარიტი აზრის სამსახურში, რომ ზემოთაღნიშნულ ეპოქაში ეცხოვრა, თუმცა ასეთი ამაღლებული სულიკვეთებით განმსჭვალული მისი თხზულება, რომელიც ხელისგულზე გვიშლის მეოცე საუკუნის 20-60-იანი წლების ცხოვრებას, ერთობ დიდი სამსახურია მომავალ

თაობათა თვითცნობიერების, იდენტობისა და ჭეშმარიტი აზროვნების ჩამოყალიბებისათვის.

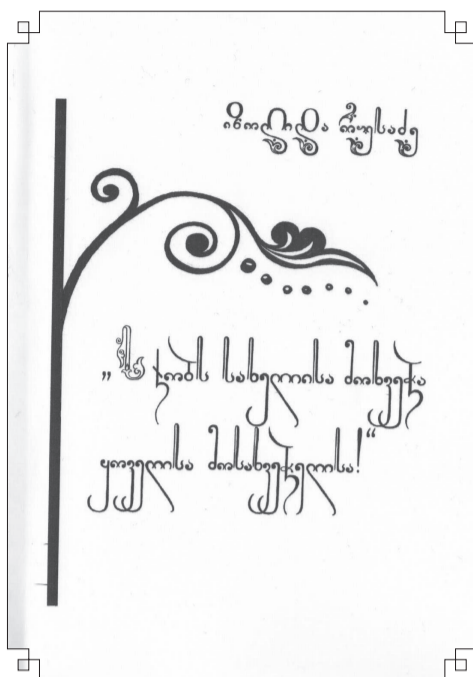
ფრანგი ფილოსოფოსი ლენი დიდრო ამბობს: „ღრმა აზრები - რკინის ლურსმნეა, კაცის გონებაში ისე ჩაჭვილილი, მას ვერავითარი ძალისხმევით ვეღარ ამოაძრობ.“ აზრები არ იბადებიან თავისთავად, ძალდაუტანებლად, ღვთაებრივი აღმადრენის წყალობით, არამედ აზრები განიცდობიან დროსა და სივრცეში, ადამიანის ისღა დარჩენია, რომ აზრი გაანივოს, რის საშუალებასაც კაცობრიობის ისტორიული, კულტურული, ინტელექტუალური მონაპოვარი აძლევს. აზრი არასოდეს რჩება იზოლირებული, ცალკეული, აბსოლუტური, ურყევი იდეალის მატარებელი, რადგან თავისი შინაარსით ის უკვე ქაოსური, წინააღმდეგობრივია. გოლეთიანის აზრებიც წინააღმდეგობრივია. ის ცდილობს პრაქსიოლოგიური მეთოდით განაზოგადოს აზრის თავისთავადობა, რასაც ფორმალური ლოგიკის განზომილებაში გადაყვავართ. აქ აზრები დიფერენცირდება საჭიროების, ეფექტიანობის მიხედვით, რის შედეგადაც იქმნება მსჯელობითი არე, ერთგვარი სტრუქტურა, რომელიც მიმართულია კონკრეტული ჭეშმარიტების დადგენის მცდელობისაკენ.

რ. გოლეთიანი უფრო მატერიალისტია, ვიდრე იდეალისტი, რაც მისი თხზულებების პასაჟებში იგრძნობა. ის ყოველთვის ცდილობს ანალიზურად ახსნას ფაქტი, რამდენადაც არ ენდობა ფაქტთა ობიექტურად შესაძლო არსებობას, აბსოლუტურ იდეალებს არ აღიარებს, რაც ჭეშმარიტი ფილოსოფოსის მახასიათებელია, რადგან, ჩვენის აზრით, გონებასაც მატერიალისტური საფუძვლები გააჩნია. მის მსოფლმხედველობაში არის იდეალისტური მახასიათებლებიც, რაც აბსოლუტურ პარმონიაში მოდის მატერიალისტურთან. გოლეთიანი იზიარებს ნიცშეს აზრს, რომლის თანახმადაც, ფაქტები არარაობაა ნიცშესათვის, არსებობენ მხოლოდ ინტერპრეტაციები... ფაქტის პირვანდელი სახე რომ გათავისებული იყოს იმ მნიშვნელობით, რა მნიშვნელობათაც ის კონკრეტული დროის მონაკვეთში მოხდა, არათუ არაფერში წაგვადგება ეს „მკვდარი“ ფაქტი, არამედ დამახინჯებელიც კი იქნება აზრის განვითარებისა და განხილვებისათვის, რაც მომავალ თაობათა თვითმყოფადობის არარსებობაში აისახება. ჩვენ გვკვსაჭიროება ანალიზური მსჯელობა, მჭვრეტელობითი დაკვირვება, ინტერპრეტაციითა არამდგრადობა, რადგან ეს ერთადერთი საშუალებაა გავთავისუფლდეთ ავტორიტეტთა კულტისაგან.

რობერტ გოლეთიანის ფილოსოფიური შეხედულებები საკმაოდ გავრცობილი გახლავთ, რაც ისტორიული მონაპოვრის გათავისებებით, კრიტიკული და ანალიზური დასკვნების გაკეთებითა და მომავლის იმედის თვალთ ქვრეტით გამოიხატება. ვისურვოთ, რომ კიდევ არაერთი თხზულება გამოაქვეყნოს, რაც მნიშვნელოვნად წაადგება ფილოსოფიის ისტორიას.

*გორგანელი
(ლევან გოგაბერიშვილი)*

ეს წიგნი ყველა უნდა წაიხილოს

იხილდა რუსადემ მშენიერი ნარკვევების კრებული გამოსცა. კრებული, რომელიც თავიდან ბოლომდე დიდი ინტერესით იკითხება. ავტორის ნიჭიერებაც ჩანს და ამ ნარკვევების აღრესატა გამორჩეული ღირსებები, იშვიათი ხასიათები, ლამის მკაფიოდ გამოხატული ლიტერატურული ნაწარმოებების გმირებს რომ ეტოლებიან. როგორც ჩანს, ხანგძლივი ფიქრის შემდეგაა არჩევანი გაკეთებული, ყველა ნიუანსი დაზუსტებული და ხელშესახებად წარმოჩენილი. ამიტომაც დაშორდა ტექსტი მშრალ ბიოგრაფიულ ინფორმაციას, ამიტომაც შეიგნობა ცოცხალი მაჯისცემა, სიტყვის სინედეგ და მკითხველზე ზემოქმედების უნარი.

ასეთი ნარკვევები შემთხვევით ან შეკვეთით არ იწერება. მით უმეტეს, რომ ძნელიც გახლავთ და საფრთხილოც პიროვნების სულიერ სამყაროში შეღწევა. არაა იოლი საქმე, აღმოაჩინო ადამიანი, წაიკითხო იგი

და გადაწვიტო სხვას, არაერთ სხვას, მოუთხორო მასზე დასამახსოვრებლად, გასათვალისწინებლად.

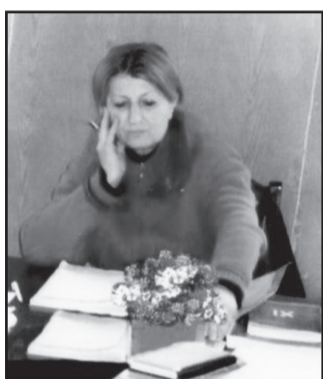
რა თქმა უნდა, ბევრად ხელშემწყობი აღმოჩნდა, ნარკვევების ავტორი პირადად რომ იცნობდა და იცნობს თავის აწ უკვე პერსონაჟებად ქცეულ პიროვნებებს. ისიც კარგია, რომ ამ ნაცნობობამ უქმად არ ჩაიარა, ხელმოცარულ სიახლოვედ არ დარჩა მათი ურთიერთობა. ბევრი რამ დაუმახსოვრებია ნარკვევების ავტორს, გონებაში ჩაუნთინია, აუწონ-დაუწონია, საქვეყნოდ სათქმელად რაც იყო საჭირო გამოურჩევია და ჩვენ როცა ჩაგვთვალა საჭიროდ, თავისი რჩეულების ნამდვილი სახე დაგვეჩვენა, ისიც გაითვალისწინა, დავეთანხმებოდით თუ არა.

პირადად მე, ვეთანხმები! ალბათ სხვებიც არ შეიკავებენ თავს, რადგან ადამიანის ნათელი და სასიკეთო თვისებების წარმოჩენა, თანაც ისეთი ტემპერამენტითა და პასუ-

ხისმგებლობით, როგორც იხილდა რუსადემ შეძლო, იშვიათია, ამასთანავე აუცილებელიცა და საჭიროც ნებისმიერ დრო-ჟამში.

თქვენ წაიკითხავთ წიგნს, რომელსაც „სჯობს სახელისა მოხვეჭა ყოველსა მოსახვეჭელსა“ ჰქვია, ჩვენი უნივერსიტეტის გამომცემლობამ რომ დასტამბა და ლეგალიზაცია დაიწყო. მე არ ჩამოვთვლი ამ კრებულის აღრესატებს. უმჯობესი იქნება თავად იხილოთ მათზე დაწერილი ნარკვევები, თავად დაინახოთ ავტორის სიხარული და მწუხარების ცრემლიც, განიცადოთ უბრალო ადამიანურობის სიდიადე და ხიბლი, წაიკითხოთ სხვებზე და თქვენი თავიც აღმოაჩინოთ, ხვალ ან ხვტ თქვენთანაც მოვა იხილდა რუსადემ, მის გაფაციცებულ კეთილმამიებლობას ვერსად გაექცევით.

გია ზოფერია

ქეთევან ღორჯალი (ასათიანი)

ქალბატონი ქეთევანი ჩვენი უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულია. ამჟამად მუშაობს ქუთაისის მე-20 საჯარო სკოლაში ქართული ენისა და ლიტერატურის პედაგოგად.

მზეო

მზეო, ვერსად დავემალე ამ შენს ათინათებს, ან კი რატომ დავემალე?! მათი არაა მმართებს. ვერა, ვერაფერში გაეცვლი ამ მშენიერ ნათელს, ნათელს, ღვთიურ საოცრებას, სიბნელისა გამთელს. გეფერები ათინათო, ვითა თაფლის სანთელს და ჩურჩულით გეუბნები საიდუმლო სათქმელს გულს წინასწარ ვუთანხმდები და ფრთხილად ვხდი სარქველს, გრძობებს ჩუმიად, ჩუმიად ვხსნი აბრეშუმის საბეჭდს, ამ ყველაფერს, ამ ყველაფერს, ვერ ვუძებნი სახელს.

წმინდა გელათის ფიქრები ალავერდს ცისკრით მიდიან, კლდეზე შემდგარი ბაგრატი მათ გულთა შორის ხილია. მარადჟამს ვოფნა იმბათი, ჩვენს ერთობაზე ჰკიდა, ერთობის ძალა ამქვეყნად, ყველა ძალაზე დიდია!

ჯერ არადა არ იმღერო

იმ ბებერ ცაცხვს გაპყლია ნათელ ღლეთა მადლი, ძვირად მიღირს ნაცაცხვარი მიწის თითო ადლი. სხვას არა პგავს, მზისფერია წარსულ ღლეთა ექო, სიკვრში დასტა ფიქრებია, მინდა ჩუმიად ვქექო. ის კაკალი სულ სხვა იყო და თითებზე წერგო, გეფერები, გეფერები მისეულ ნერგო. თუმც ქვეყანას მირჩენინხართ არაგვო და თერგო, მე პატარა, მოლიციციე ღელის დარდი მერგო. ნეტავ ისევ ცას გაეკრა, ზარივითა რეკო, ძველ აივანს მიეპარო, ხმელი ჩირი კენკო, ტორღების ნაშეირო, ალიონის კერპო. მინდვრის ქვეშე მოწითალო, სილიანო ფერლო, ბინდისაკენ მიმავალი, მსურს გემთხვიო, გენლო. მერე მადლდ წიფლის ხეებს გავადევნო მზერა, დაგტკე, შინდებს, ღელის გაღმა, როგორ არხევს ქვენა. ნასახლართან ბარათს გატან ნოეს თეთრო მტრედო, ჯერ არადა არ იმღერო ფრთაფარფატა გედო. ოცნებებით, რეალობის იქნებ გრდემლი ჭედო, ბორბალივით მორტიალე, უცნაურო ბედო.

ილია ჭავჭავაძეს

ფორიქით, სიმძიმით, წლები მიდის, წლები მიდის... ჯავრი გაგვკა ქართველ კაცის დაკარგული კრძალვარდის. ჯავრი გაგვკა გულქვა კაცის, მოღალატის, ყალბის, ფლიდის, იოლად რომ გაგიმეტა იმ ტყვიისა და იმ მჭიდის. წინამურთან, როგორც მაშინ, ცაა თითქოს ცივი მინის, აღარ ისმის „ოროველა“, დრო მოსულა „უცხო ლხინის“... ახლაც ახსოვს მტკვარს „ურმული“ და სიწმინდე ძველი ხილის, საგურამოს აღმართს არ სურს გახსენება შავ-ბნელ ხილის. ტყვე გაურბის, თქვას სიმართლე შეუნდობელ რაღაც „ღიდის“, ნატყვიარი ჭრილობიდან სისხლი დის და თავქვე მიდის. აცრემლებულ „ელეგიას“ ატირებსო „გული ჩიტის“, ატირებსო, სატანა რომ ჩვენს მიწა-წყალს უხვად ყიდის. მოგვიტყვე ერის მამავ, თორემ სუსხმა დაგვზრა ყინვის, შენ გარეშე მადლი არ აქვს გელათის, ბოღბეს, შუამთას ყინწვის... შეგვაწიე ძველებურად, შენებური მადლი სიტყვის, შენზე უკეთ ჩვენს სატყვიარს ვინ იგრძნობს და ან ვინ იტყვის?! მოგვეშველე, თორემ ლუკმა გავხდით სვავის, გავხდით ძერის, აფთრები მოგვკალებია, მზე არ მზეობს ერის, ბერის. ჯვარს გაკურთხო, ვით იესო, მომჩვენელო მძიმე სენის, უქანგავო ფარო რვალის, სამშობლოსი, რწმენის, ერის!

ჩინი პროფესორების გამოხიარება

В университете имени Акакия Церетели в старинном грузинском городе Кутаиси с 13 по 15 октября 2017 года проходила III Международная научная конференция «Modern Interdisciplinarity and Humanitarian Thinking». Конференция была организована факультетом гуманитарных наук и предлагала работу по нескольким направлениям: карвелология (грузинская филология, история, археология), лингвистика, литературоведение, искусство, культура, философия, ориенталистика, методика и методология. Хотелось бы отметить прекрасную организацию конференции и разнообразие предлагаемых мероприятий: участники конференции смогли не только побывать на секционных заседаниях, но и посмотреть интересные презентации, выставки, воркшопы и семинары, а также посетить достопримечательности Кутаиси и его окрестностей.

Незабываемое впечатление на нас произвела сердечность наших грузинских коллег, желание помочь, их добрые советы. Увлекательными были доклады в лингвистической секции, интересными и полезными были замечания во время дискуссий. Атмосфера конференции была доброжелательной и располагала к эффективной творческой работе. Особую благодарность хотелось бы выразить организаторам конференции: проф. Ирме Кипиани, Вере Квантре, заведующей кафедрой славянских языков Инге Киквидзе и всем коллегам – членам кафедры славянской филологии. Надеемся на дальнейшее сотрудничество и желаем всем профессиональных успехов!

Наталья Наумова, Татьяна Занько
Университет им. Масарика, г. Брно, Чехия

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, საქართველოს უძველეს ქალაქ ქუთაისში 2017 წლის 13-15 ოქტომბერს ჩატარდა III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „თანამედროვე ინტერდისციპლინარობა და ჰუმანიტარული აზროვნება“. კონფერენცია ორგანიზებულ იქნა ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის მიერ და გვთავაზობდა მუშაობას სხვადასხვა მიმართულე-

ბებით: ქართველოლოგია (ქართული ფილოლოგია, ისტორია, არქეოლოგია), ლინგვისტიკა, ლიტერატურათმცოდნეობა, ხელოვნება, კულტურა, ფილოსოფია, ორიენტალისტიკა, მეთოდოლოგია და მეთოდოლოგია. გვინდა აღვნიშნოთ კონფერენციის არაჩვეულებრივი ორგანიზება და შემოთავაზებულ ღონისძიებათა მრავალფეროვნება: კონფერენციის მონაწილეებს საშუალება ჰქონდათ, სექციურ მუშაობასთან ერთად, ენახათ

საინტერესო პრეზენტაციები, გამოფენები, დასწრებოდნენ ვორქშოპებსა და სემინარებს, აგრეთვე დაეთვალა ერებისათვის ქუთაისის ღირსშესანიშნაობები.

დაუეწივარი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩვენზე ქართველ კოლეგათა გულთბილობამ, დახმარების სურვილმა და კეთილმა რჩევებმა. ლინგვისტიკის სექციის სხდომებზე წარმოდგენილი იყო საინტერესო მოხსენებები, დისკუსიების დროს გამოითქვა სასარგებლო შენიშვნები. კონფერენციის ატმოსფერო გამოირჩეოდა კეთილგანწყობით და განგავწყობდა ეფექტური შემოქმედებითი მუშაობისათვის. განსაკუთრებული მადლიერება გვინდა გამოვხატოთ კონფერენციის ორგანიზატორების - პროფ. ირმა ყიფიანის, ვერა კვანტრეს, სლაგური ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელის პროფ. ინგა კიკვიძისა და ყველა კოლეგის - სლაგური ფილოლოგიის დეპარტამენტის წევრების მიმართ. იმედი გვაქვს შემდგომი თანამშრომლობისა და ყველას ვუსურვებთ პროფესიულ წარმატებებს!

ნატალია ნაუმოვა, ტატიანა ზანკო
მასარიკის სახ. უნივერსიტეტი, ქ. ბრნო, ჩეხეთი

მეცნიერი, ხელმძღვანელი, საზოგადო მოღვაწე

(პროფესორ ნოდარ ვალიშვილის გახსენება)

მძიმე და ძნელია პროფ. ნოდარ ვალიშვილზე წარსულ დროში საუბარი. იგი ყველაფერში განსაკუთრებული და თავისებური იყო.

ქუთაისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის პირველი რექტორისაგან სრულიად ახლებურ ხედვასა და ახლადგახსნილი სასწავლებლის ავტორიტეტზე ზრუნვას მოვლოდა ყველა, ვინც კი ოდნავ მაინც იყო მისი სიკეთით დაინტერესებული.

დღეს უკვე დაბეჯითებით შემიძლია ვთქვა, რომ პროფესორმა ნოდარ ვალიშვილმა, მართლაც, გაუმართლა ყველას, ვისაც ქუთაისში ახლადდაფუძნებული უმაღლესი სასწავლებლის ბედი აინტერესებდა, თუმცა იყვნენ ისეთებიც, რომლებიც არცთუ კეთილად განეწყვინენ ამ სასწავლებლისადამი და სულ მოკლე დროში მისგან ადამიანთა გაწილვას პროგნოზირებდნენ.

ახალმა სასწავლებელმა და მისმა რექტორმა გაუძღეს ყველაფერს და მოკლე დროში ისეთი ავტორიტეტი მოიპოვეს, რომ მის მიმართ აუგის თქმას ვერავინ ბედავდა.

პროფესორმა ნ. ვალიშვილმა სათავე დაუდო ერთიანი, მძლავრი პროფესორ-მასწავლებელთა კოლექტივის ფორმირებას, სრულიად ახალ დონეზე აიყვანა და ავტორიტეტი შეუქმნა მისადებ გამოცდებს; შეძლო ახალგაზრდების დარწმუნება იმაში, რომ მათი ცოდნის შეფასების ობიექტურობას წინ ვერაფერი აღუდგებოდა და სასურველ სპეციალობაზე ჩარიცხვა მხოლოდ ცოდნის ნამდვილი ზეიმი იქნებოდა.

პროფ. ნოდარ ვალიშვილი თავის მეცნიერულ ავტორიტეტს იყენებდა ინსტიტუტის სახელის აღიარებაში; მისი თაოსნობით შეიქმნა და მრავალი წელი ფუნქციონირებდა თანამეგობრობა, რომელიც საბჭოთა კავშირის ათამდე ტექნიკური პროფილის უმაღლეს სასწავლებელს აერთიანებდა შუა აზიიდან დაწყებული მოსკოვით დამთავრებული.

რექტორის უშუალო ინიციატივით დიდი ყურადღება დაეთმო მესამე შრომით სემესტრში სტუდენტების მონაწილეობას. ალბათ, პირველად სასწავლებლებს შორის, ქუთაისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სტუდენტურ რაზმებს, რომლებიც საბჭოთა კავშირის შორეულ რეგიონებში მუშაობდნენ წლების მინდილზე თვით სტუდენტები ხელმძღვანელობდნენ, რექტორი კი თავის წარმომადგენლებს აგზავნიდა ადგილზე ვითარების გასაცნობად. ამან დასაბამი მისცა სტუდენტთა ინიციატივას, საქმისადმი

პასუხიშეპასუხებასა და ხელმძღვანელად ჩამოყალიბების თვისებებს, გამოწვევის მხოლოდ ინტერნაციონალური სტუდენტური რაზმი წარმოადგენდა, რომელსაც პირადად ბატონ ნოდარის დაველებით სამჯერ ვხელმძღვანელობდი, როგორც სასწავლო-აღმზრდელობითი დარგის პრორექტორი და სამჯერვე გამარჯვებული დავბუნდით ბულგარეთის ქალაქ პლოვდივიდან. რექტორი კმაყოფილი დარჩა ჩვენი წარმატებითა და ბულგარული პრესის მასალებით, სადაც საინტერესო ინფორმაციები იყო დაბეჭდილი.

პროფესორ ნოდარ ვალიშვილის ინიციატივით პოლიტექნიკური ინსტიტუტი იქცა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის მძლავრ კერად, მასში მონაწილეობდნენ საბჭოთა კავშირის უმაღლესი სასწავლებლების მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერები. განმტკიცდა და გაძლიერდა ინსტიტუტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, კაბინეტ-ლაბორატორიები აღიჭურვა უახლესი ტექნიკით. ამ წარმატებების მთავარი სულისჩამდგმელი იყო რექტორი, რომელმაც შეძლო თავის ირგვლივ შემოეკრიბა საქმით დაინტერესებული პროფესიონალები.

ინსტიტუტი იყო ბევრი სიახლის ინიციატორი ჩვენს ქალაქში. ამიტომაც იყო მოწოდება შრომითი კოლექტივებისადმი. ყოველივე ამან შეაშადა ნიადაგი იმისათვის, რომ იგი გამხდარიყო ავტორიტეტი, ყოველმხრივ სანიმუშო, მრავალგზის გამარჯვებული შეჯიბრებაში.

რექტორის წინადადებითა და აქტიური მონაწილეობით მნიშვნელოვანი ღონისძიებები ტარდებოდა ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ, მზადდებოდა პირობები ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრების, ყველა რგოლში მომთხოვნელობის ამაღლებისა და რწმენის განმტკიცებისათვის. ინსტიტუტი იყო პირველი დაწესებულება, რომელმაც დასაბამი მისცა სასწავლებლის ტერიტორიაზე თამბაქოს მოწევის აკრძალვას. ეს კეთდებოდა არა სიტყვით, არამედ საქმით.

ბევრისაგან მსმენია, რომ პროფესორი ნოდარ ვალიშვილი იყო მკაცრი, ზოგჯერ გადაჭარბებით მკაცრი. შემიძლია პირდაპირ ვთქვა, როგორც მასთან ერთად მრავალი ღონისძიების მომზადებისა და ჩატარების მონაწილე, რომ იგი იყო პრინციპული, მსაგრამ ობიექტური. სხვისგან არაფერს იმაზე მეტს არ ითხოვდა, რის მაგალითსაც თავად არ უჩვენებდა. ხშირად მინახავს იგი მძიმე, მაგრამ ობიექტური გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ და მიგრძენია, როგორც განიცდიდა ამას, იმის მიუხედავად, რომ საქმე მისგან სწორედ ასეთ გადაწყვეტილებას საჭიროებდა.

პროფესორი ნოდარ ვალიშვილი, თავისი პროფილის მიუხედავად, ღრმად ფლობდა პედაგოგიის და დარგობრივი მეთოდოლოგიის პრობლემებს; მისგან ხშირად მომისმენია ძალზე საინტერესო საუბრები ქართული პედაგოგიის კლასიკოსების და ქართველი მწერლების შესახებ, რომლებიც თავიანთი პედაგო-

გიური აზროვნებით გამოირჩეოდნენ. მისი შეხედულებები ამ მიმართებით ორიენტირებული იყო ქართული ეროვნული იდეალებისა და დამოუკიდებელი საქართველოს აღზრდისა და განათლების სისტემაზე. ასეთი იდეალები მან კარგად ჩააქსოვა თავის შესანიშნავ წიგნში "რწმენა და ფიქრები" (1984 წ.), რომელიც ხანგრძლივი მოღვაწეობის შემდეგ წარუდგინა მკითხველ საზოგადოებას.

ძნელია საგაზეთო ფორმატის წერილში ჩამოყალიბო ნოდარ ვალიშვილის ღვაწლი, მით უმეტეს, პრეტენზია განაცხადო მის შეფასებაზე. მაინც თუ გაგებდეთ და ორიოდ სიტყვა მივაწოდეთ მკითხველს, მხოლოდ იმიტომ, რომ არ შემეძლო უსიტყვოდ დაემშვიდობებოდი ადამიანს, რომელთანაც მრავალი წელი ვთანამშრომლობდი და რომლისგანაც იმდენი მადლი მივიღე, რომ ოთხ ათეულ წელზე მეტი ხნის მანძილზე ვცდილობდი და ახლაც ვცდილობ საქმე ისე გაგაკეთო ბატონ ნოდარს რომ მოეწონებოდა.

მინდა, ბატონ ნოდარ ვალიშვილის, როგორც ხელმძღვანელის, თანამშრომლებთან ურთიერთობის საკითხებზეც გაავამახვილო ყურადღება. იგი უყურადღებოდ არ ტოვებდა არა თუ თანამშრომლის, არამედ არც ერთი სტუდენტის მიერ კარგად გაკეთებულ საქმეს. ასეთი

დამოკიდებულება პირადად მეც გამოეცადა. 1985 წლის დეკემბერში შევხვდი მას თავის სამუშაო კაბინეტში - ინსტიტუტიდან წამოსვლა მინდოდა მეცნობებინა. ჩვეული დიმილით მიმიღო, ცოტა ვისაუბრეთ და როცა ჩემი გადაწყვეტილება გაეცანა, კედლიდან სურათი ჩამოხსნა და საჩუქრად გადმომცა. სურათზე იალქნიანი გემი იყო გამოსახული. ეს სურათი დიდი ხნის მანძილზე ეკიდა მის კაბინეტში და ამიტომ უხერხულობა ვიგრძენი. ეს თავადაც შემიძინა და მიითხრა: სწორედ იმიტომ გაჩუქე, რომ ის ჩემს კაბინეტში ეკიდა. მე ისღა დამრჩენოდა მადლობა მეთქვა და ამ შესტისთვის სიმბოლური ხასიათი მიმეცა. "იალქნიანი გემი იმიტომ მაჩუქეთ, რომ, თუ საჭირო გახდა, გემს ნავსადგურში დაბრუნება შეუძლია-თქო. მან გულით მისურვა წარმატება. ეს მომენტი არასოდეს მაგიწყვდება.

დაე, ესეც ბატონი ნოდარის კეთილი გულის მიმანიშნებლად დარჩეს, იმ ადამიანის ნათელ ხსოვნად, რომელმაც უამრავი დასაფიქრებელი და გადასაჭრელი პრობლემა, დიდი სიყვარული და საქმისადმი ერთგულების ჭეშმარიტი განცდა დაუტოვა მომავალ თაობებს.

ვევნი ბლიაძე
ოქტომბერი, 2017 წელი

მაინც ვერ გავიგებ...!

ველო ადამიანი.
თითოეულს შენს გარშემო მყოფთ აქამდე გვგონია, რომ ყველაზე უფრო გამორჩეულად გიყვარდა, რომ მასზე უფრო განსაკუთრებით ზრუნავდი. ეს თვისება შენი მუდმივი თანამგზავრი იყო ბოლომდე, მაშინაც, როდესაც პედაგოგიურ ფაკულტეტზე და შემდგომშიც, როდესაც უნივერსიტეტის დაუსწრებელ განყოფილებაში მუშაობდი.
მიუჩვეოდა შენს ყურადღებას, სითბოს, ხელდასმუხვებულად მოსვლას და ნუგბარების ჩამორიგებას, საქმეში, დაკისრებული მოვალეობის უხადო შემსრულებელს, ქალბატონ ნაზი ჭურამეს არასოდეს გადაუღვია მიცემული დავალების შესრულება. დაუსწრებელი სწავლების სახლთუხუცესიც და განუქორბელები დიასახლისიც ბრძანდებოდა.

ვერ გაგიმეტე სამუდამოდ გამოსაშვებობებლად. ვერც ენა მოეპოვნე და არც კალამი დაიჭრა. იმ დღის მერე გელაპარაკები, გეხმანები, რას არ გეუბნები, ძალიან მინდა რომ გასაიბოვნო, მოგეწონოს ჩემი ნათქვამი, მაგრამ ყველაფერი ამაოდ. ვერც ერთი სიტყვა ვერ მოვარე ჩვენი ურთიერთობის მოულოდნელ შეწყვეტას.

ერთხელ, დილაღრიან შემოვედი თუ არა ოთახში, მაგიდას მიუჯექი, ნამდვილად ვგრძნობდი, რომ შენთან საუბარი შედგებოდა... მაგრამ კვლავ ვერა, სულ ერთმა გამონათქვამმა გამოიფუჭა გუნება და გაეზერდი. შენ ხომ იცი ნაზიაუ რა ფასი აქვს ჩემთვის განწყობას...

პოდა ხუთი თვეც გავიდა. ახლა უკვე შენი თვე — ოქტომბერი დადგა. შეუსრულებულ 85 წელს გილოცავთ ჩვენი სიყვარული, აკარგვიანო, კეთილო, ყველაზე მზუნ-

სანიმუშო და მისაბამი იყო ქ-ნ ნაზი ჭურამის საქმიანობა უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტზე. ასაკის მიუხედავად, ყველაზე ადრე შემოვივლიდა სასწავლო კორპუსს და შემოსვლისთანავე მხარულად იტყოდა: არც ერთი ლექცია არ ცდება...

ყველაფერი გვახსოვს ნაზიაუ. რა დამაიწყებებს შენს ბოლოდროინდელ სინანულით სავსე თვალებს, გული გტკიოდა, ზოგიერთ რაიმეს ვერ ითავისებდი და სწორედ იმ სიყვარულით სავსე გულმა გიღალატა.

შვიდობით ნაზიაუ, ვერ აგისრულეთ პირობა 85 წელი ერთად აგველიშნა.

28 ოქტომბერს ყველამ ერთად გავისხენეთ ის დრო, როდესაც შენც გვყავდი და მოგილოცეთ შეუსრულებელი დაბადების დღე.

მადონა ნიუარაძე-ფანჭულიძე

